

Keskusta

Keskustan 76. puoluekokous, Seinäjoki

Puheenjohtaja Juha Sipilän puhe pääjuhlassa

(muutosvarauksin)

Keskusta on kertomus Suomen kehittämisestä

Hyvät keskustalaiset, arvoisa puoluekokous

Keskustalainen kansanliike täyttää tänä vuonna 110 vuotta. Itsenäinen Suomen tasavalta saavuttaa ensi vuonna 100 vuoden iän. Näiden asioiden ajoitus ei ole sattumaa. Kaikki alkoi jo vuoden 1865 – 1866 suurista uudistuksista. Silloin luotiin kunnalliselle itsehallinnolle, kansakoululle, elinkeinovapaudelle ja suomen kielelle tasavertainen asema hallinnossa.

Vuoden 1906 äänioikeusuudistuksessa naiset ja myös kaikki miehet saivat äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden. Suomi näytti suunnan maailmalle. Meistä tuli kansanvallan ja tasa-arvon edelläkävijöitä, mistä voimme olla edelleen ylpeitä. Uudistuksen seurauksena ihmiset ryhmittivät puolueiksi sen mukaisesti, mitä yhteiskunnallisia kysymyksiä he pitivät tärkeinä.

Santeri Alkio ja Kyösti Kallio kumppaneineen perustivat maalaisliitot, kaksi puoluetta, jotka vuonna 1908 yhtyivät yhdeksi. Ensimmäinen palvelus, jonka tämä kansanliike Suomelle teki, oli hallitusmuoto. Maalaisliitto taisteli tasavallan puolesta yhdessä edistysmielisten nuorsuomalaisten kanssa. Tasavallan puolustaminen vaati kansanvaltaista ja tulevaisuuteen katsovaa vakaumusta. Siinä asetettiin omaa eliittiä vastaan, eikä välitetty Euroopan suurvalta-asetelmista.

Suomi pääsi rauhallisen kehityksen aikaan noiden kipeiden vaiheiden jälkeen. Silloin Santeri Alkio kirjoitti periaateohjelman johdantoon puolueen olevan ”se kaivattu keskustapuolue”, jota ristiriitojen repimä kansakunta tarvitsee. Tässä varhaisessa vaiheessa näkyy jo se, että Maalaisliitto ei ollut etu- eikä intressipuolue. Se näki maan yhteisen edun ja rakensi siltoja jakolinjojen yli. Kyse oli myös vuoden 1918 haavojen ymmärtämisestä ja hoitamisesta.

Keskustalaisella, kansakuntaa yhdistävällä otteella, on tähän päivään asti ulottuva vaikutus. Keskustalainen toimintatapa tarkoittaa yhteiskunnan ja maailmanpolitiikan ristiriitojen ymmärtämistä ja toimintaa niiden ratkaisemiseksi. Poliitikassa ratkaisujen on oltava sellaisia, että kukaan ei putoa tyhjän päälle työttömyyden, osattomuuden tai sairauden takia. On siis ymmärrettävä muutos ja muunnettava se kaikkia koskevaksi myönteiseksi mahdollisuudeksi.

Keskusta on osannut Suomen historian vaiheissa valita koko isänmaan etua palvelevan tien. Näistä kouriintuntuvia esimerkkejä ovat vaikkapa torpparivapautus tai taistelu tasavaltaisen hallitusmuodon puolesta. Listaa voisi jatkaa koko maan teollistumisella, jokaisesta lapsesta maksettavalla lapsilisällä, 1960-luvun peruskoulu- ja kansanterveysuudistuksilla, korkeakoululaitoksen hajauttamisella kaikkiin maakuntiin 1970-luvulla, 1990-luvun vaihteen suuren laman hoitamisella, EU-jäsenyydellä sekä tuoreimpina maakuntauudistuksella ja yhteiskuntasopimuksella. Kaikissa näissä tapauksissa olemme

valinneet menneisyyden sijasta tulevaisuuden, paikoillaan pysymisen sijasta edistyksen, kansakunnan sosiaalisen hajoamisen sijasta yhteisvastuun.

Keskustassa näemme, että vastuullisen toimijan on nähtävä helppojen voittojen ja mielikuvien yli. Keskusta on uudistaja ja edistyksen lipunkantaja. Moni uudistus osoittautuu oikeaksi vasta jälkikäteen. Niillä hetkillä kun uudistuksia tehdään, ei arvostelusta ole pulaa.

Edistyksen lippua Keskusta osoitti jälleen eilisillä valinnoillaan. Luultavasti kaikkien aikojen ennätys alle 30-vuotiaita valittiin vastuutehtäviin. Uusi sukupolvi marssi esiin ryminällä. Seinäjoelta lähtee vahva jatkuvuuden ja ylisukupolvisuuden viesti. Olen aina pitänyt tärkeänä sitä, että tiimeissä on sopiva sekoitus nuoruuden intoa ja idealismia sekä kokemuksen mukanaan tuomaa realismia.

Hyvät aatesisaret ja –veljet,

Tämän hallituskauden yksi merkittävimpiä uudistuksia, jolla rakennetaan tulevaisuutta, on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus sekä maakuntauudistus. Muissa Pohjoismaissa maakuntauudistus tehtiin jo 1860-luvulla ja asia on hyväksi koettu. Syy siihen, miksi meillä ei siihen menty, oli asemamme suuriruhtinaskuntana, osana Venäjän imperiumia. Jokaista maakuntaa johti hallinnollisesti kuvernööri, joka puolestaan oli kenraalikuvernöörin alainen ja koko rakennetta johdettiin Pietarista.

Kun K. J. Ståhlberg kirjoitti Suomen perustuslain, hän kirjasi perustuslakiin mahdollisuuden valtion ja kuntien välissä olevista itsehallintoalueista. Tätä asiaa käsitteli jo 1920-luvulla työskennellyt maakuntakomitea. Sen jälkeen maakuntahallinto on pompahdellut politiikan kentällä ikuisuuskysymyksenä.

Kun eduskunnan perustuslakivaliokunta edellytti kahden epäonnistuneen sote-yrityksen jälkeen, että sote-ratkaisun tulee perustua suoraan kansanvaltaan ja itsehallintoon, tuli poliittiseksi tosiasiaksi, että ratkaisuun oli soten ohella otettava mukaan muu maakunnallinen tehtävärepertuaari, mukaan lukien valtion aluekehitystehtävät.

Maakuntauudistus tarkoittaa sitä, että Suomeen syntyy 18 tapaa kehittää alueita. Syntyy erilaisia tapoja tehdä asiat oikein. Tämä luo uutta dynamiikkaa, maakunnat erikoistuvat ja erilaistuvat ja niiden välille syntyy sekä kilpailua että luontaista työnjakoa. Tämä on tulevaisuutta. Uudistus mahdollistaa kunkin alueen voimavarojen entistä paremman hyödyntämisen. Maakuntavaalit käydään koko maakunnan kattavilla poliittisilla ohjelmilla.

Hyvät ystävät,

Keskustaa on arvosteltu siitä, että tavoitteenamme on hajautettu, monikeskuksinen yhteiskunta eli syvän työnjaon yhteen kytkevä Suomi. On arveltu, että emme tunne ajan merkkejä, että yhteiskunta-analysimme on väärä.

Yrittäjänä sain herätyksen tähän asiaan melkein 15 vuotta sitten. Amerikkalainen asiakas teki kaupat sillä ehdolla, että työ tehdään Kajaanissa. Heillä oli tiedossa, että maailman paras radiokanavaosaaminen oli yrityksen monista toimipisteistä juuri Kajaanissa. Mietin silloin, että jos asiakas vaatii palvelemaan heitä Kaliforniaan juuri Kainuusta, miten on mahdollista, että emme pysty itse rakentamaan omaa yhteiskuntaamme samalla periaatteella - hajautetusti.

Se desentralisaatio, jota keskusta aatteellisesti tavoittelee, on moderni, näköpiirissä olevan tulevaisuuden Suomi. Sellainen Suomi, jossa valta ei keskity yksin käsiin tai yhteen voimakeskukseen. Sellainen Suomi, joka noudattaa parlamentarismia. Sellainen Suomi, jossa vallan kolmijako-periaate toteutuu. Sellainen Suomi, jossa koko maata kehitetään ja jossa myyttinen kaupunki ja myyttinen maaseutu eivät ole toistensa vastakohta. Tällaisessa Suomessa toteutuu maakuntaitsehallinto.

Tällainen Suomi on sivistyssanalla sanoen resilientti eli se selviytyy kaikissa mahdollisissa tulevaisuuksissa. Tällainen monikeskuksinen Suomi pystyy yhdistämään korkean osaamisen, digitaaliset verkot ja ja biotalouden. Tällaisessa Suomessa on yhteisvastuuta ja joustavuutta niin, että aina joku yritys pystyy tarttumaan maailmantalouden mahdollisuuksiin. Tällaisessa Suomessa toteutuu sekä kansalaisten vapaus että yhdenvertaisuus.

On aina haitallista, jos maahan mahtuu vain yksi totuus. Tällä hetkellä Suomessa ei ole luvallista arvioida tai arvostella keskittymistä eikä sitä, mikä rooli valtiolla on tarpeettoman keskittymisen vauhdittajana. Meidän pitäisi ymmärtää varoa yksipuolista asennemaailmaa. Asenteellisen torjunnan sijaan pitäisi pikemminkin pyytää hajakeskitetyn, verkostomaisen yhteiskunnan kannattajia kertomaan vaihtoehtoista enemmän ja perustelemaan niitä. Siihen keskusteluun Keskusta on valmis. Jos jotain historia osoittaa, niin sen, että yhteiskunta, jossa on lukuisia kehityksen pisteitä, menestyy – me uskomme siihen vahvasti.

Hyvä keskustaväki,

Edellä puhuin siitä, miten keskustaa on aina tarvittu maan vaikeimpien ongelmien ja haasteiden ratkaisuun. Tällä kertaa pöydillämme on kolminkertainen ongelma. Näitä ongelmia ovat maailmantalouden rakennemuutos, puutteellinen hintakilpailukykyämme ja ikärakenteemme. Näihin pulmiin ei vastata pysymällä entisessä. Niitä ei voi sysätä sivuun. Eikä niihin vastata suhdannepolitiikalla eli velkaantumista jatkamalla. Nämä kolme ongelmaa ovat talouspoliittisia, joihin vastataan vain uusilla talouspoliittisilla keinoilla tai reformeilla. Niin tylsältä kuin asia kuulostaakin, hyvä talouspolitiikka on parasta köyhän asian puolustamista. Talouspolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa, kuten presidenttiehdokkaamme Matti Aamulla tiivisti.

Olen vakuuttunut siitä, että Santeri Alkio ei peittelisi maan ongelmia. Hän ei uskottelisi, että rakenteelliset ongelmat olisivat ratkaistavissa valtionvelkaa lisäämällä. Kun rahaa ei ole, sitä ei ole. Alkio pohtisi maailmantalouden suuntaa. Hän esittäisi radikaaleja ja toimivia ratkaisuja Suomen ongelmiin.

Meillä on parhaillaan menossa periaateohjelman valmistelutyö. Siinä kirjoitetaan auki tämän ajan tulkinta siitä, mitä on keskustalaisuus. Periaateohjelmasta tunnistamme itsemme ja sillä näemme eteenpäin. Se kertoo myös muille ytimekkäästi, mistä keskustalaisessa politiikassa on kysymys. Keskusta on sopimus siitä, miten toisiamme kohtelemme ja mihin yhdessä pyrimme.

Hyvät naiset ja herrat,

Samalla tavalla Suomi on sopimus tasavallasta ja oikeusvaltiosta. Suomi ei ole yhtä kieltä, samaa genetiikkaa, eikä yhdelle sukupolvelle osunut lottovoitto. Suomi on sopimus siitä, että järjestämme maamme olot niin, että jokainen voi kehittää kykyjään ja lahjojaan palvelemaan yhteiskuntaa. Suomi on meille yhteinen kansalaiskoe, josta selviämme yhdessä.

Itsenäinen Suomi täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Juhlavuoden teema on Yhdessä. Suomen satavuotias tarina on sellainen, jota voi ylpeänä maailmallakin kertoa. Se sisältää vaikeat ja dramaattiset vaiheensa, mutta myös pienen kansakunnan voimannostukset ja harvinaislaatuisten vakaan demokraattisen kehityksen. Juhlavuosi katsoo menneen lisäksi myös nykyisyyteen ja tulevaan. Sen moni-ilmeisellä vietolla pyritään vahvistamaan suomalaisten yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja löytämään uusia aihioita tulevaisuuden menestykselle.

Keskusta on hieno tarina. Suomi on hieno tarina. Jatketaan näitä yhdessä seuraavalle vuosikymmenelle. Tähän työhön kutsun teitä kaikkia.

Näillä ajatuksilla haluan vielä kerran kiittää teitä kaikkia muistorikkaasta puoluekokouksesta, ja toivottaa päätösjuhlan jälkeen kaikille turvallista kotimatkaa.